

Svět ve válce

? Proč nevyhrálo Německo, Japonsko a jejich spojenci válku?

Záběr z traileru k počítačové hře *Wolfenstein: The New Order*, která vyšla v roce 2014. Hlavní zápletkou příběhu hry je, že nacisté vynalezou atomovou bombu jako první. S její pomocí zvítězí ve druhé světové válce a podřídí své vládě většinu světa.

Jak by vypadal dnešní svět, kdyby druhou světovou válku vyhráli nacisté a jejich spojenci? Tato otázka podněcuje fantazii tvůrců knih, filmů i her a dokazuje, jak významnou událostí pro naši současnost druhá světová válka je. Avšak ještě v polovině druhé světové války nebylo vůbec zřejmé, že nacisté nezvítězí, spíše naopak. První významné porážky přišly až na konci roku 1942 u Stalingradu a El Alameinu v severní Africe – tedy téměř po třech letech války v Evropě. Boj proti nacismu se neodehrával jen na bitevních polích, ale zahrnoval také politická rozhodnutí a dohody, nové technologie, odbojáckou činnost, práci médií či výkon průmyslu a dopravy. Se všemi těmito činnostmi souvisely osudy lidí, kteří do nich byli zapojeni – někdy dobrovolně, jindy z nutnosti. Teprve souhrou činností v mnoha oblastech došlo v roce 1945 k porážce nacistického Německa a jeho spojenců v Evropě a o čtyři měsíce později i Japonska v Asii.

2 Prohlédni si zdroje 2–4 a popiš, o jakých příčinách porážky států vysvědčují.

ZDROJ 1 HISTORYLAB 617 213

Proč nevyhráli válku?

1 Příčiny porážky nacistického Německa se staly také předmětem sporu historiků. Začni práci srovnáním dvou textů odborníků na druhou světovou válku ve cvičení v aplikaci HistoryLab. Kdo podle tebe přesvědčivěji líčí příčiny porážky nacistického Německa?

ZDROJ 2

Tabulka zbrojní výroby jednotlivých států v letech 1940–1943

Tabulka zobrazuje v miliardách dolarů hodnotu zbrojní výroby válečných států (hodnota dolaru z roku 1944). Závrsky označují státy, které v roce 1940 ještě nebojovaly.

	1940	1941	1943
Velká Británie	3,5	6,5	11,1
Sovětský svaz	(5,0)	8,5	13,9
Spojené státy americké	(1,5)	4,5	37,5
Spojenci celkem	3,5	19,5	62,5
Německo	6,0	6,0	13,8
Japonsko	(1,0)	2,0	4,5
Itálie	0,75	1,0	—
Osa celkem	6,75	9,0	18,3

ZDROJ 3

Atlantická charta

Atlantická charta bylo společné prohlášení států bojujících proti nacistickému Německu, vydané 14. srpna 1941. Dokument lze chápat jako formulování ideové a diplomatické pozice protinacistické aliance. Fotografie zachycuje Franklina D. Roosevelta a Winstona Churchilla na palubě lodi Prince of Wales, kde probíhala jednání o Atlantické chartě.

Příklad vybraných částí Atlantické charty

Prezident Spojených států amerických a ministerský předseda Churchill v zastoupení vlády Jeho Veličenstva ve Spojeném království pokládají za správné u příležitosti svého setkání vyhlásit některé společné zásady státní politiky svých zemí, na nichž zakládají své naděje v lepší budoucnost světa.

Za prvé: Jejich země neusilují o územní nebo jiné zisky.

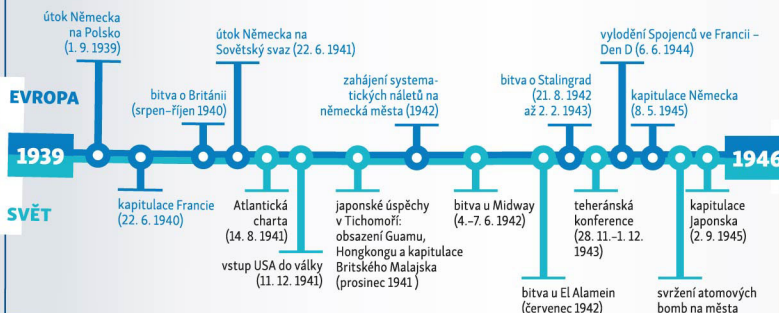
Za druhé: Nepřejí si žádných územních změn, jež by nebyly v soulase se svobodně vyjádřeným přáním národů, jichž se týkají.

Za třetí: Respektují právo všech národů zvolit si vládní formu, v níž chtějí žít, a přejí si, aby svrchovaná práva a samostatnost vlády byly vráceny těm, kdož jich byli násilím zbaveni.

Za čtvrté: Budou usilovat, přihlížejíce náležitě ke svým platným závazkům, aby všechny státy, velké i malé, vítězné i poražené, měly za rovných podmínek lepší přístup k světovému obchodu a ke světovým zdrojům surovin, jichž potřebují ke svému hospodářskému rozkvětu.

(...)

Za osmé: Věří, že všechny národy světa musí z důvodů duchovních dospět k tomu, že upustí od používání síly.

ZDROJ 4

Britský plakát vysvětlující princip využití radaru u námořnictva (1945)